

Szerkesztőség:

Templom-utca 14. szám, földszint, jobbra.

Bermentellen leveleket csak ismert kezű fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.**Kiadóhivatal:**

Templom-utca 14. szám, földszint, jobbra.

Hirdetések díjazás szerint.Egy sor 5 kr. ünnep- és vasárnap
utáni szám 3 kr.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Megjelen hétfőn és ünnepek után is.

Előfizetési árak:Helyben házhoz hordva:
Egész évre 12 frt.
Fél évre 6 " t.
Negyed évre 3 frt.
Egy hónapra 1 frt.**Videkre postán küldve:**Egész évre 14 frt. — kr.
Fél évre 7 frt. — kr.
Negyed évre 3 frt. 50 kr.
Egy hónapra 1 frt. 20 kr.
Hirdetések helyben ártandók.

A németek ünnepe.

Arad, márczius 22.

Berlin ma nagy ünnepet ült. A vén császár ritka fényes környezetben fogadta a köszöntéseket kilenczvenedik születésnapja alkalmából. Képviselve volt minden állam, minden uralkodóház. A mi dynastiánkat maga Rudolf trónörökös képviselte, s a fogadtatás, melyben négy nappal ezelőtt Berlinben részesült, élénk bizonyítéka annak a kiváló barátságos viszonyoknak, melynek szilárdaságára sok okunk van nagy sulyt fektetni.

Csak az imént ünnepelte, január 1-én, a német császár katonáskodása nyolczvanadik évfordulóját. Akkor volt alkalomunk megírni, hogy a "vén sas" jól fel is használta azt a szerencsét, mi neki a gondviselés részéről kilencz évtized terjedő korában jutott. Mikor ő tíz éves volt, s atyja kinevezte hadapródnak a porosz hadseregbe, még meg nem volt egységes Németország, a német föld számtalan apró herczegségre, fejedelemségre, s királyságra volt oszolva, melyek nagy része az akkori nagy világhódító, első Napoleon igája alatt nyögött. A német királyságok legnagyobbja: Poroszország ajenai nagy csatában lealázva, megverve, fővárosa a francziák kezei között, s a szerencsétlen királyi család menekülve.

Nyolczvan év alatti nagyot, igen nagyot fordult a kocka. A német erély és kitartás csodáit művelte. Egymásután kitűnő államférfiak kerültek a kormány élére Berlinben, s előkészítették azt lankadatlan munkával, a minnek ma szemtanúi vagyunk. Hadvezérei nagyszerűen tudták szervezni a néperőt, s azután diadalról diadalra vezetni. Megteremtették a német egységet, s ma Németország dominálja Európát.

Monarchiánk, a régi vetélytársból lett új szövetséges, ma együtt ünnepel a németekkel, felelve azt a sulyos csapást, melyet a poroszok vas keze mért rá 21 évvel ezelőtt. Megalkudtunk az új viszonyokkal, s különösen nekünk magyaroknak semmi okunk keserűséggel gondolni arra az időre. Magyar államférfiak voltak az elsők, kik a Németországhoz való szorosabb csatlakozás szükségéről meg tudták

győzni az udvart, s ez 1871-ben inau gurált politikához, mely monarchiánknak békét hozott, hívek maradtunk a mai napig. E politikától várjuk azt, hogy a német szövetségre támaszkodva, képesek leszünk megóvni a keleten veszélyeztetett érdekeinket.

A német pozitív elvesztése, mint azt a lefolyt két évtized igazolta, csak szerencse volt monarchiánkra, és első sorban Magyarországra nézve. Nem álmodozik többé senki a németországi hatalmi állás visszaszerzéséről. Lehetnek még a Lajthán tul, talán a felsőbb körökben is, kik fájó szívvel gondolnak vissza Ausztria régi állására, de ezek politikája többé nem fog felszínre kerülni. Az idők folyamán egészen más feladatokat tűzött az osztrák-magyar monarchia elé, s e feladatok teljesítésére kell erőt gyűjtenünk.

Mikor e feladatokra gondolunk, előnkbe ötlök az az éles ellentét, melyet Berlin ünnepe és Sz-Pétervár remélete feltűntet. Amott az uralkodóház öröme, a népek hódolata, emitt gyász, s bizalmatlanság a népben és hadseregben egyaránt. Az a gratulatio, mely Pétervárról ment. Berlinbe, könnyekbe kerülhetett.

Erősítsük hát továbbra is azt az őszinte barátságot, mely monarchiánk és Németország között létrejött. Ezért szívóbb vesztünk részt mi is Németország ünnepén, abban a reményben, hogy egymás mellett leszünk akkor is, mikor kettőnket fenyegetni fog az a veszedelem, mely, vagy a panszlavismus, vagy a legirtóztatóbb társadalmi bomlás alakjában érintheti határainkat. A mi monarchiánk fenntartása és érdekeinek megóvása, a német hatalomnak is egyik biztosítékát képezheti. A civilisatiót és a társadalmi rendet, mely Európát nyugatán is érdeke, csak általunk kaphatja meg a Kelet, s nem az orosz által, mely a társadalmi rend fenntartására otthon is képtelen.

Isten éltesse a német császárt, a ki korához mért jó egészségben élvezi bölcs politikájának gyümölcsseit, s a melyeket zavartalanul élvezhetnek utódai is, ha felismerik a velünk való szövetség értékét.

Országgyűlés. A képviselőház, hétfői ülésében letárgyalta és elfogadta a katonai öntvénykedésekre szükséges 52-5 millió, Magyarországra eső részének fedezéséről szóló törvényjavaslatot, melyet Hegedűs Sándor előadó referált. A javaslatot csak a szélsőbalról ellenkeztek: Helly, Hoitsy, Orbán és Madarász József, ki ellenindítványt is adott be.

A szélhál szónokok könnyelműséggel vádolták a kormányt e költségekért s különösen Helly azt mondta, hogy mit ér az a hadsereg, melyre az újabb alkotmányos korszak alatt oly tetemes összegek költöttek, ha még nincs elkészülve és ily költségeket igényel? Helly még fevilágosításokat kért a külügyi viszonyokról és ő úgy, mint társai, azért is megtagadják a javaslat megszavazását, mert az ily költségek a szocialismus és nihilismus karjai közé kergetik a kiszípolgott népet és mert nekik nem volt alkalom meggyőződni ezen költségek szükséges voltáról, sem azon ezélek feől nem nyestek felvilágosítást, melyekre fordítottak és fognak fordítani.

Ezen ellenvetésekre Tisza Kálmán, ki kétszer is beszélt, meg az előző tettek meg a szükséges észrevételeket és adott meg a felvilágosításokat. A miniszterelnök egyebek közt nyilatkozta, hogy az utolsó hetekben a béke fenntartása iránti remények gyarapodtak ugyan, de azért az meg sem tekinthető feltétlenül biztosítottak; és épen azért az lett volna könnyelműség, ha a kormány ily körülmények közt nem kéri vala a háztól az öntvénykedésekre szükséges összegeket. A mi a monarchiának más államokhoz való viszonyát illeti, ennek alapját, érdekeink biztosítása mellett, a béke fenntartására irányzott törekvés képezi. — Szavazással is csak a szélsőbal szavazott a törvényjavaslat ellen, mely azonban nagy többséggel elfogadtatott.

A himnusz énekelt törvényjavaslatot is elfogadta a ház, harmadszori felolvasásban.

Képviselőválasztás. Nemesstórtól márczius 21-iki kelettel jelentik a következőket: Wekerle Sándor dr. pénzügyminiszteri államtitkár ma a dobóir választókerületben a nagy számmal egybegyűlt választók lelkesedése köz egyhangul országgyűlési képviselővé választott.

A szabadkai főispán változás. Jankovics Aurél szabadkai főispán benyújtotta lemondását Hir szerint a hivatalas lap egyik közlelőbi száma hozni fogja az intézkedést az iránt, hogy Szabadka város főispáni teendőivel ideiglenesen Kállay Albert szegedi-Baja város főispáni teendőivel szintén ideiglenesen Párhaticz Félix újvidéki főispán bizatik meg.

Meglehetős sokáig törté rajta a fejét, végre nagy nehezen kisütkötte, hogy ma okvetlenül szerdának kell lenni.

— Tyhű! — kiáltott fel ijedten — akkor siessünk!

— Nagy galábia csapta magát, miáltal ruhaskerényét teljesen kimerítette.

Csinos szatobját kezébe vette, s könnyelműen az ajtó felé igyekezett azzal a szándékkal, hogy egyenesen a vonatához megy, vonatra ül, s Csornára hová biva volt, — utazik. Már épen a kilincsre tette kezét, midőn egy rémséges gondolat villant keresztül agyán, mely csaknem megfagyasztá a vért ereiben.

— Nincs egy átkozott vasam se! — mormogá tompa, fájdalom hangon.

A toronyóra épen akkor ütö a délutáni két órát.

— Már két órá! — kiáltott ujbol felocsudva gondolatból — a vonat három órakor indul, ha ezt elkesem, itthon maradok! S minden további gondolkodás nélkül kirohant a szobából — s ment kávéházból kálváháza. — Sorra szölgattá minden elváltat cimboráját, de ezek is szomorúan utaltak, a bönap utóljára — s nem kölcsönöztek egy árva hatost se.

Kétségbeesve lépett ki Debrői Pista, a "fess", jogász-gyerek a legutóljára hagyott kávéházból is, — s akaratlánul is a vasúthoz vevé utját. Rettenes tépelődések között érkezett meg oda, épen akkor, midőn a vonatnak a másodikát cseugettek. Kilépett a peronra s szomorúan körülhordozta tekintetét, egy nyit ülésen megpillantott egy didergő fekezőembert, s megirigyelte annak a sorsát; mily szívesen oda ült volna helyébe, csak hogy Csornára jutasson. Már a kapus nyújtotta a kezét a cseugetty fogantnyja felé, hogy a barnadíkat cseugetse a vonatnak, midőn Debrői Pista rettenetes elhatározással a vonat közepébe lépett s egy nyitva lévő illad osztályu kocsiá fölé szállott.

— Történjék, a minék történnie kell — mormogá fogai között. — Ma Csornán kell lennem.

A szakaszban, hol helyet foglalt, ő kivüle még csak egy ember ült. Valami vidéki atyafi lehetett, ki talán még akkor utazott először vonaton életében, mert nagyon kíváncsián nézegette a kocsi berendezését.

E közben a vonat megindult, s Debrői Pista, csak most vette észre, hogy mily meg-

A szeszdó reform. Ludvig miniszteri tanácsos a legközelebbi napok egyikén Bécsbe megy, hogy a szeszdó-törvényjavaslat szövegének végleges megállapítására vonatkozó tárgyalásokban részt vegyen.

A vízvezeték kérdése Aradon.

Arad, márcz. 22.

Meg vagyok győződve, hogy teljesen felesleges munkát végeznek, ha a vízvezeték kérdésnek fontosságáról kezdenek beszélni: ma napról minden gondolkodó ember tisztában van azzal, hogy a jó ivóvíz a lehető legfontosabb közegészségi tényező és sokan tudják, hogy vannak városok, melyekben az évi halandóság a vízvezeték behozatala után 36—38 per millerről leszállott 20—22 per millere.

Különben is a vízvezeték létesítésének gondolata eléggé népszerű városunkban s már régől fogva történetek lépések s folytak eszmecserék ez ügyben. Azonban mind e mai napig is e kérdésben a kezdet kezdetén állunk, mert a vízvezeték létesítése tetemes félmilliónál valamivel több költséget venne igénybe. De elvégre is városunknak el kell határozni magát, hogy az ügyet komolyan vegye, mert az ivóvíz tekintetében az állapotok tarthatatlanok.

A napokban hallottam emlegetni, hogy észszerűbb lenne és főleg kevesebbe kerülne, ha a város több pontján artézi kutakat létesítenék a vízvezeték helyett. A költség így félmillió helyett csupán körülbelül 200,000 forint lenne. Azonban az artézi kutak még megközelítőleg sem felelnek meg az igényeknek. Mert a vízvezeték célja épen a jó vízhez való könnyű hozzáférhetőség s artézi kutak létesítése esetén épen ezen óriási előnytől esnek el városunk.

Ugy fogom fel tehát a kérdést, mintha elvileg el volna már határozva a vízvezeték létesítése s e rövid czikkben fejtegetni fogom a vízbeszerzés módosításait és lehetőségeit. Kutatni fogom, hogy miként és hol lehetne kellő mennyiségű és jó minőségű vizet találni.

Mindenek előtt közelítő számitással megpróbálom kimutatni, hogy mekkora Aradváros napi vízszükséglete. Városunk jelenlegi napi vízfogyasztását nem lehetne alapul felvenni a kérdés megoldásánál, mert a vízvezeték behozatala által a víz elhasználása óriási mértékben fog növekedni. Ugyanis a könnyű hozzáfér-

gondolatlanságot követett el, azzal, hogy így jegy nélkül merészkedett felülni a vonatra, — s nagy szorongással közepette várta a conductor-t.

Különléte fogások is jutottak azonban eszébe, — s egyszer csak mellette ülő atyafira tekintvén, megpillantja annak a kezében a barna vasuti-jegyet, a mint ez kíváncsián nézegette.

Debrői Pista agyán hirtelen, mint a vilámlam egy mentő gondolat villan keresztül, — s a másik pillanatban így szól az atyafihoz:

— Ejnye be furcsa jegye van magának barátom, — mutassa csak, hadd nézzem meg.

Az atyafi örvendő a leereszkedésnek, melyet az elegánsan öltözött ur mutatott, gyorsan átadja a jegyet.

Pista ur forgatja-nézegeti, a nap világa elé tartja, s olyan műértő arcot vág hozzá, mintha legalább is új festő-szert talált volna fel.

Ezalatt belép a kocsiába a conductor.

Debrői Pista hirtelen átnyújtja neki a jegyet azzal e szavakkal:

— Nézze csak ezt s jegyet conductor ur!

A conductor törül-kegyire megnézi, s átlukasztván, azzal adja vissza:

— Rendben van!

Mikor Debrői Péter ujbol a kezében érezte a jegyet, hirtelen elkiáltotta magát s ájulva rogyott a lecszara.

A conductor és az atyafi bámulva nézt magához n bámulatból és sietve ugrott fel a lecszáról, hogy segítségére legyen a szegény fiatal embernek.

— Megálljon! Vissza! — rivalt reá a conductor, — a mint észrevette az atyafi szándékát. Előbb nézzük meg mit mond ilyen esetben az utasítás.

A paraszt álmélkodva állt vissza helyére, a conductor pedig az alatt nagy nehezen előhúta valahonnan a "baleset-utasítást" — s műértő kezekkel kezdte lapozgatni.

— Vonat összekötések alkalmával, — olvasá kissé akadozva, — ha valaki megsérül . . .

— De instálom alásan, bátorodott közbe szólni az atyafi — nem tört össze a gözös, s ez az ur sem sérült meg.

hetés a vízhez már magával hozza, hogy azzal kevésbé takarékosan bánjunk s azonkívül házi fürdők, szökökutat létesítésé, a rendszeres utcaöntözés és csatorna tisztogatás mind szaporítani fogják a víz fogyasztást. Többféle módszer van, melyek segítségével a felhasznált víz mennyisége meghatározható s a városi mérnöki hivatal minden bizonnyal a viszonyoknak teljesen megfelelő adatok alapján fogja majd azt kiszámítani. En megközelítő eredmény elérésé czéljából azt vezzem fel, hogy naponként minden emberbe 105 liter víz fogyasztása esik. Városunknak van körülbelül 34 ezer lakosa és így az egész Arad egy napi víz fogyasztása 5,100,000 liter, vagyis 5,100 köbméter. Nem kell azonban azt hinni, hogy ily óriási vízmennyiség minden nap felhasználatik. Télen, midőn az utca öntözés be van szüntetve s a víz elpárolgása sokkal csekélyebb: kevesebb víz szükséges-e. Forró nyári napokon a vízfogyasztás sokkal nagyobb s az álagot úgy kellett felvenni, hogy a víz a legnagyobb napi fogyasztás esetén is bőven elég legyen.

Most az a kérdés, honnan szerezzük be a kívánt vízmennyiséget? E kérdés megoldásánál gondolunk kell arra is, hogy a fejlődő Araddal a vízszükséglet is fokozatosan nagyobb lesz s oly helyről kell a vizet vezetnünk, a hol 5100 köbméternél még sokkal több is áll rendelkezésünkre.

Első pillanatra városunk mellett hőmpolygó Maros jut eszünkbe, mely bármikor időben is bőségesen elég vizet szolgáltatna. De a Maros az év legnagyobb részében zavaros és sohasem oly tiszta, hogy vizét előbb megszűrni ne kellene. A szűrők felállítása sok költségre kerülne s még akkor is ki volna nékte annak a veszélynek, hogy különféle microorganismusok (melyeket a szűrők nem távolíthatnak el) a vizet megfertőztetnek. Másoldoban a Maros vize kellemes ízű és teljesen lágy víz, mely a házi szükségletnek megfelelne.

Második sorban az a gondolat léphetne előtérbe, hogy a vizet kutakból szerezzük be. A város területén levő kutak vize azonban nagyon kemény: mészakór a szappan legnagyobb része oldhatlan állapotban kicsapódik s főzőskor és bepárolgatásnál szilárd alkatrészek válnak ki belőle. Azonkívül a víz meg van fertőztetve, mert a városi szemet- és pöcze gödrök vize átszivárog a kutakba. Azt a gondolatot tehát, hogy a város beltérszéli kutakat nyissunk és a vizet onnan nyerjük, egészen el kell vetnünk. Azonban nem így

— Ahhoz maga nem ért — vágott vissza a conductor, s folytatá az olvasást . . . ha valaki megsérül, a sebeket gondosan be kell kötni.

— De instálom alásan — szólott közbe ujbol a paraszt, — nem sebesült meg ez az ur!

— Ahhoz maga nem ért, — szólott a conductor, itt van az utasításban világosan, — csak talán tudok olvasni? Maga akar engem tanítani?

Szerencsére Debrői Pista megunt az érdeemes vitaközlést, s tetteletl ájulásból hallható nyöszörgéssel kezdett magához térni.

— Ihol ni! — kiáltá a paraszt — magához jön már; a conductor ur, nincs már szükség arra a könyvre!

— Igazsága van barátom — mormogá a conductor s becsapván a könyvet, eldugá azt a testét fedő ruhadarabok labryntijába.

Debrői rettenetesen siralmas arcot vágott, s tette, mintha nem tudna hanghoz jutni.

— No csakugy feléledt — szólott a conductor — azt hiszem, Csornáig egészen magához jön, addig is vigyázzon fog reá kedves barátom, — fordult a paraszthoz, — no adja csak ide maga is hamarosan a jegyét.

— A jegyemet? — kérdé bámulva a paraszt.

— No igen a jegyét!

— Hiszen már volt egyszer a kezében.

— Ej! nem érek rá a mókázásra, adja ide gyorsan, hadd lyukaszszam át!

— No ilyet meg az öregapám se látott!

— mormogja a paraszt, — hiszen az imént volt csak a kezében!

— Az, azé az uré volt! — replicázik a conductor, — az nem a magáé volt!

— Hiszen az volt az enyém éppen!

A conductor megvárva a discursust Debrői Pistához fordul, s azt kérdi tőle, hogy igaz-e a mit a parasztember állít?

Debrői Pista moztogatta ugyan ajkait, hanem azért egy árva hang nem akar reájuk jönni.

— Nem érek rá itt időzni, — szól a conductor — ez az ur beteg, — de különben is ő adta ide a jegyet, amit átlukasztottam, tehát ez az övé. Kigyelmed bizonyosan elvesztette a magáét, vagy nem is volt, — most utána kell fizeitni.

Hiába fogadkozott, esküdzött menyre-

Az „ARADIKÖZLÖNY” tározója.

(Márczius 22.)

Jegy nélkül.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tározója. —

Felcsigázott ábrándozások között heverőszett szobájában, az üttö-kopott divánon Debrői Pista, a "fess" jogász-gyerek, ki arról volt nevezetes, hogy még két idején sem csuítá el természet holmi idomtalán, ("G" rokkal, hanem rövid, nem igen vastag kabátocskában szokta sétálni a boulevardokon megteenni, még akkor is, midőn más közönséges halandó a meleg kálvya mellett is fázik. Igaz ugyan, hogy ha akarta volna is, nem húzhatta fel a tél kabátját azon egyszerű okból, mert sem a ruhafogása, sem pedig a ruhaszekrénye a világ minden kincseit meg nem tirt volna olyan jószágot. De hát bármennyire kárhoztatjuk is ezen idegenkedést, melylyel a téli kabát iránt viselkedett, már a gavalléros is azt követeli, hogy ne fészegessük tovább a dolgot, hanem tiszteljük az „elv-ét még Debrői Pistánál is és kövessük őt ábrándozásai szeles országútján.

Bátran fellebbezhetünk a fátvált álmadozásairól. Nem fogunk ott látni semmi meglepőt. Az már nagyon közönséges, elcsépelet valami, a mivel ott legelőször is találkoztunk. Azon tündök ugyan, amiből Rotschildnak annyi tenger-sok, és neki olyan édes-kedves van: kéjes örömmel állít lelki szemei elé egy öt-forintos bankót. Ajkait félig kinyitja s boldog mosolyt körítve rájuk, szemléli a ráfeszített babákat, ép oly gyönyörrel, mint a hogy egy tizenhat éves leány álmodik ideáljának arczképe előtt.

Oh, ha most neki öt forintja volna, nem álmában — hanem a kissé prózaibb zsebben, akor . . . akkor! . . . Halk kopogtatás hallatszik az ajtón s nem is várta, a "szabad" szót, csendesen kinyitva az ajtót, belép a levelőhöz.

Debrői Pista megpillantván testi szemével a jól ismert alakot, gyorsabban, mint a puskából kilőtt golyó, ugrik fel kényelmes fekhelyéről, s a levelőhöz, a "poszkiszi" hüüges gyászolójához rohanva, diadalmas hangon dörög fölfe.

— Utalvány? ! Ötpecsés levél? ! —

Hozta Isten kedves Jónás ur, foglaljon helyet! Oh be jókor jött gyujtson reá. S kivéven zsebéből a legeslegutolsó cigarettet a markába nyomja a kedves Jónás urnak.

A "poszkiszi" hüüges övegye az alatt kikotorásza a nagy csomó levelből a Debrői Pista nevére szóló — levelező-lapot, s diadalmas ábrázattal adja át a sulyosan megcsalhatkozottnak.

Mekkora esés! Mekkora zuhanás! Az a szerencsétlen házmaster nem érzett oly nagy fájdalmat, a ki a negyedik emeletről való lepotylyanással szándékozott bebizonyítani az nehezségi törvény alapos voltát, mint a minő fájdalom nyilataltott át Debrői Pista szívére — a levelező-lap megpillantásakor. Mosolygós arca rögtön átváltozott, mintha csak egy félliter ricinus-olajat nyelt volna le, olyan keserves színt öltött, s keserűen jegyezte meg:

— Kell a kézbesítésért valamit fizetni?

— Nem kell, kerem alásan, jegyzé vissza Jónás ur, — mi "állami posta" vagyunk.

Valóságos szerencse a szerencsétlenségben.

Lankadt kézzel átvette a vékony kártyát s gunyos tekintettel vetett legeslegutolsó cigarettájára, mely azonban már Jónás ur fogai között várta megsemmisülését.

Midőn a levelőhöz ékes üdvözlések között kifordult az ajtón, a levelező-lap gömbölyű betűire veté szemeit. Debrői Pista. Hamarosan átfutotta a rövid hat soroskát, s mint a ki először látott életében háromfejű bornyut, ép oly bámulattal nézett ő a levelező-lap rövid tartalmára. Hét-szer átolvasa mar, midőn így kiáltott fel:

— Hisz ez felséges! Isteni!

Aztán ujbol elolvasta s ezuttal már fenhangan. A level így szólt:

"Kedves Debrői! Amaz ismeretségnél fogva, melyet a januári "kisséd-óvó" mulatság alkalmával kötöttünk önnel, bátrak vagyunk önt szerda esti — társas estélyünkre ezenel meghívni, remélvén, hogy becses látogatásával okvetlenül szerencsételné fog bennünket.

Szigetiné."

— Brávó! Isteni! Felséges! — ujjongott Debrői Pista. A bájos Margitot ujbol megláthatom. Bizonyosan megtetszettem a mamának, mert ilyen meghívás a dús-gazdag Szigetinéől, valóságos kegy. Okvetlenül elmegyek! Miféle nap is van ma? — tőprekedett aztán.

áll a dolog azon kutakra nézve, melyeket a Maros mentén, a folyó felső folyásánál, a városon kívül építenek.

Tudjuk, hogy a talajvíz (még teljesen sík vidéken is) a folyó felé természetes eséssel bír és így ha a Maros mentén bárhol kellő nagyságú, vízszintes irányú kút nyitnánk, az kellő mennyiségű vizet szolgáltatna. Ha a kút a városhoz közel ugyan, de nem a városban, hanem annak felső részén készítenék el, egy víznyomást tekintetében is megfelelne a célnak. A talajvíz folyási iránya a folyó irányára körülbelül merőleges, és így a város tisztáltsági által fertőzött talajvizet nem juthatna el a kútba, mely a városon kívül van. Szűrőkre sem lenne szükségünk, mert a Maros-menti kavics-rakomány természetesen szűrő képez s a víz mechanikailag tisztá volna. Az így nyert víz teljesen lágy és kellemes ízű volna, a mit a Maros parton épült Simay-féle kút is bizonyít, pedig az a város kellő közepén (tehát kedvezőtlenebb viszonyok közt) van elhelyezve.

A jó vízvezetékű víztől megköveteljük azonban még, hogy lehetőleg ment legyen azon microorganismusoktól is, melyek a legtöbb lázas betegségnek (hidagelel, typhus stb.) okai.

A microorganismusok mennyiségének meghatározására még nincsenek kellő és biztos módszerek s a tudósok e téren még mindig tapogatóznak. Miskolcban is vannak egészen ártalmatlan göröcsövi szervezetek is és ha ezt találtuk, hogy valamely vízben sok van belőlük, még nem mondhatjuk rá, hogy a víz rossz. Még gyakran egész jelentéktelen mennyiségű, de káros hatású bacteriumok a miskolcban tökéletesen tiszta és lágy vizet használhatnánk teszik.

Érdekes az a meddő vita, a mely épen most folyik a budapesti vegyészek közt a szűrt Dunavíz és az egyes források vizét ázsalg tartalma felett. Én azt hiszem, hogy inkább a microorganismusok minősége, mint — az amgy sem pontosan meghatározható — mennyisége felett kellene vitatkozni s alapos, több ízben megvitett göröcsövi vizsgálatok több eredményre vezetnének, mint a kémiai kísérletek.

Ha a vízvezeték kérdése a megoldás stádiumába fog lépni Aradon, itt is sokat fogunk majd vitatkozni azon, hogy nem lenne-e célszerűbb a Maros mellett létesítendő kút helyett talán forrás-víz bevezetni, oly forrás-víz, mely a föld alsóbb rétegeiből eredjen, kevesebb apró szervezetet tartalmazna magában. De én azt hiszem, hogy egy a városon kívül fekvő kút vize teljesen megfelelné az igényeknek.

Nincs kizárva a lehetőség azonban, hogy forrás víz vezetessék be Aradra. A közeli hegység közt minden esetre lehetne oly bő és teljesen jó forrásokra akadni, melyek városunkat vízzel elláthatják. A távolság nem oly nagy, hogy a bevezetés talán lehetetlen lenne. Hiszen pl. Frankfurt vízvezetékű forrásai a várostól 12 mérföldnyire vannak. Aradban elő áll itt a költség szempontja is. Hosszu vezeték sokkal többé kerülne, mint egy kút a Maros mentén; másrészt pedig a kút létesítése esetén nagyobb lenne a fenntartási költség.

földre a paraszt, hogy de bizony az a jegy az órá, a conductor nem tágitott, s utánférteté a káromkodó atyafi.

Mikor megérkeztek Csornára, Debrői Pista természetesen magához tért, s mikor megállott a vonal, meg a jegyet is visszatolta az atyafinak, azaz mentegődvén, hogy szírgőresei voltak, s nem adhatá addig vissza.

A paraszt jószívú ember volt, s igazságot adott a szomorú ábrázatu úri embernek, hanem feltette, magában, hogy majd bebizonyítja most a conductornak, hogy igazán az órá volt a jegy.

Mikor kiszállott, fel is kereste nyomában conductor, s el kezdte neki mutogatni a jegyet, s újból erősíté, hogy neki van igazsága. A conductor azonban rá sem biederített, s csak annyit kiáltott vissza az atyafinak, a mint tovább haladt:

— No hát akkor tartsa meg emléke! Az atyafi nagyot csóválta a fejével, s bosszankodva mormogta:

— Ezt már igazán nem értem!

Nem is értette azt Debrői Pistán kívül senki, ki olyan jó kedvű mulatott az estélyen, hogy másnap egy szikrát sem bándított azon, hogy a vasúti töltés mentében gyalogszérrel kellett haza mennie.

Peregrinus.

A filiszter leánya.

[23. Folyt.] (Regény két kötetben.)

Írta: Hjalmar Björth Boyesen.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: M. S.

ELSŐ KÖTET.

XII.

Legújabb divatu esküvő.

Egyszerre a hangok zajába a fél tucat hegedű, bőgő és klarinét zenéje vegyült: Delphine bármennyire küzdött is eleinte ellene, csakhamar belejött az ütembe és kezét s lábait karingözve mozgatta, míg az ajkai közt levő tú-üregben keresztül a dallamot dudolta és oly comicus lárványt ujjított, hogy kifogott az Almát megszállni kezdő bánatos hangulaton. Mikor Harold az ajtón halkan kopogott, megkérdező, hogy fiatal felesége elkészült-e már, boldog arcot látott maga előtt.

Ő maga ellenben bizonyos izgatottságot érzett, mert a jog, hogy ajtaján kopogtatott, a köztük megváltozott viszony tudatára figyel-

ség, mert a vizet folyást szivattyuzni és a reservoirba nyomni kellene. Azonban mégis aránytalanul kevesebbe kerülne a vizet kútból nyerni, mint bárholonnan és én azt hiszem, hogy a vízvezeték kérdést csakis egy a Maros mentén létesített kút lehet legkisebbsében megoldani.

Felhívom még a figyelmet arra a körülményre is, hogy a városi talaj homokgyáa alatt, víz átmenetektől rétegektől elválasztva nem nagy mélységben egy újabb kavicsréteg következik, melynek víztartalma igen dus. A vasúti vízállomási kútunk nem rég történt mélyítése alkalmával lehataltak e második kavicsrétegre s onnan igen tiszta vizet nyertek. A kút vízkészlete átlag 700 köbméter naponta. Minden bizonyítvánnyal szakértő körök annak idején meg fogják vizsgálni a vizet: én csupán csak a figyelmet akartam rá fordítani.

Különb is e fejtegetéseknek nem az volt a célja, hogy bármily irányban is prosi-ri javaslatot tegyek: az ügyet felszűre hozni, egy kissé megvitatni: ez volt csupán célom.

B.

KÜLFÖLD.

A német császár jubileuma. A berlini ünnepléseknek élénk foglalkoztatják a világot, mert kétségkívül nagy politikai jelentőséggel is bírnak. Olyan fényes és előkelő társaság gyűlt össze Berlinben, hogy Vilmos császárt ünneplje, minő a bécsi congressus óta alig volt valahol együtt. Csak a francia köztársaság nem küldött külön követet ez alkalomra. Az összes uralkodóházak, részint királyi tagjaikkal, részint külön követekkel képviseltetik magukat. Ez magában véve is elég fontos mozzanat. Másrészt azonban bizonyosnak tartják, hogy holnap, az ünneplő főnapján, maga az agy császár is teend némi nyilatkozatokat, melyek alkalmasak lesznek a fennforgó aggodalmakat mérsekélni.

A Bulgária függetlensége. Philippopolisban hetőn népes gyűlést tartottak, melyen Kelet-Rumélia több kerületének képviselői részt vettek. A gyűlés határozati javaslatot fogadott el, mely kimondja, hogy az egyesült Bulgária függetlensége minden esetben megvédendő. Továbbá hazafias ligát alakítottak, mely 24 tagu bizottságot választott, ennek elnöke Csomakov választván meg. A bizottság azon feladattal bízott meg, hogy Bulgária ellenségeivel szemben, bent és kifelé, erőiesen sikra szálljon.

A oszár elleni merénylet. Pétervári jelentések szerint, pénteken a tanulókat egybehívták az egyetem aulájába. Melőtt a rector, a gondnok, Novikov tábornok kíséretében a tanuló közt megjelent volna, megjelent egy hectographirozott felhívás, hogy a rector, — a kit a kormány annak a kijelentésére kényszerít, hogy a tanuló részvétele a császár elleni intézett merényletben, szégyen folt az egyetemre, — püsségjek ki. Az ifjúság azonban oly tüntető lelkesedéssel fogadta a rector beszédét, hogy a püsségzők kísérlete alig észrevehetőleg történt meg. A midőn azonban a rector a merényletben való részvételt gyaláznak bélyegezte, egy tanuló közbe kiáltott: „Házudsz, sem mirekellő!” Csendes lett a terem egyszerre s a rector és a gondnok elcsúszott. Az ifjúság lelkes felkiáltása azonban csakhamar véget vetett a kínos jelenetnek. Az illető nyomban letartóztatták.

meztette. Alma szemei megnedvesedtek és arcát élénk pirosítá, midőn a karsu termet kintőben kiemelő, olajszínt gyapot ruhában eléje lépett — és a fiatal pár épen készült a lépcsőkön lehaladni, midőn Mr. Hamptonnal találkoztak, a ki a természeteghez mért gyorsasággal igyekezett feléle.

„Attól tartottam, hogy már elmentek!” kezdte lihegve. „Még egy pillanatig szeretnék veletek beszélni.”

Miután még egy percig levegő után kapkodva, nyugodtan állt, kinyitotta háloszobája ajtaját és az ezzel szomszédos elfogadó szobát és mindkettőjüket belépésre szólította fel.

„Mama azt mondja, hogy Silvertownba Colorado-ba indultok nászútra,” mondá Alma felé fordulva, izgatottan forgatva a kulcsot a zárbán. „Igaz ez?”

„Óda megynék, hogy a szórakozást útleltel kössük össze,” viszonzá Alma, észrevehetőleg arra igyekezvén, hogy az atyjától való elválás lehetőleg barátságos legyen.

„Ugy-e nem igaz, hogy ön a „Maid of Athens”-nél a főigazgatói állást elfogadta?” kérde Hampton Haroldot.

„De igaz,” válaszolt Harold feltűnő esdálkodással. „Azt hiszem, hogy ilyen állást nem szívesen vehet.”

„Azt nem mondta senki.”

„Akkor boesánatot kérek, de a kérdés hangjából ilyesmit véltem következtetni,” viszonzá Wellington.

„Ne törődjék ön az én hangommal. Csak annyit akartam mondani, hogy leányomnak sohasem fogom megengedni az oly vidékre való menetelt, a hol az élete sem biztos. Meg kell gondolnia, hogy ama városban mintegy hater ezer férfi közt alig él háromszáz nő. En gyermekem irányában felelősséggel tartozom. Alma engedelmesséknél fog nekem, ha ez utól eltiltom.”

„Nagyon sajnálom,” szóló Wellington nyugodtan, hogy az önnök okozott szó bosszúságon felül, még is esetben is ellentétes nézeteknek kell kifejezést adnom. De úgy vélem, hogy az én tudósításaim Silvertownból újabbak, mint az öné és megbízható oldalról nyertem biztosítást, hogy ott a legközönségsébb elővigyázat mellett az élet ép oly biztos, mint Newyorkban. Van jelenleg körülbelül ezer asszony Silvertownban, köztük vagy harmincz müvelt hölgy a keletről, a kik férjeiket követik oda. De azért az elhatározást

LEGÚJABB POSTA.

Vilmos császár jubileuma. Berlinből sürgősen márczius 21-iki kelettel: A császár születésnapjának alkalmából, ma, mint a nagy nap előünneplés, az összes felsőbb tanintézetekben ünneplések tartattak. Több polgári kör, harcos- és torna egyesület tegnap és ma színter ünneplés összejöveteleket rendezett. A sok idegen a városban alig szállásonálól. A császár palota előtt ma egész napon át a nép nagy tömegekben állott. Az utcák és terek feldíszítése nagyon folyik. Hirszerint holnapra több rendbeli megkegyelmezés várható.

A „National Zeitung” a következőket írja: A császár születésnapjának ünnepe alkalmából minden irányból békés jelek érkeznek, mintegy annak elismerésül, hogy a császár születésnapja a legszebben ünneplhetők meg, ha e nap egyszermind Európa békéjének válik ünneppé.

A jeledelmi gyűléseket, mely holnap a császár köré csoportosul, egész Európa közakarattal tanúsítandja, hogy a béke fenntartassék. Ausztria Magyarország, Olaszország és Németország szövetsége Európa békéjének legjobb biztosítékát képezi. Nincs kizárva, hogy a három császári hatalom egymáshoz való viszonya is, ezuttal tisztáztatni és szilárdulást nyerni fog.

NAPTÁR.

Márczius 23. Szerda. Róm. esth. naptár: Géza, Ottó. Prot. naptár: Géza, Eberhard. Görög-ország naptár: (márczius 11.) Szofron Nap két óra — perczkor. Nap nyugszik 6 óra 15 perczkor.

Márczius 23. és 24. A város kereszt-egyet előadásai az aradi színházban

Márczius 27. Az aradi polgári jótékony négyzet évi közgyűlése d. n. 3 órakor a városháza tanácsstermében.

Az „ARADI KÖZLÖNY”

(megjelen minden nap).

előfizetési feltételei.

Helyben házhoz hordva:

Egy évre	12 frt — kr
Fél évre	6 „ — „
Négyed évre	3 „ — „
Egy hónapra	1 „ — „

Vidékre postán szétküldve:

Egy évre	14 frt — kr
Fél évre	7 „ — „
Négyed évre	3 „ — „
Egy hónapra	1 „ — „

Az előfizetési pénzeket kérijük, legelőszörben posta-utalvánnyal, mielőbb bekielteni, hogy a lap pontos expedícióját fennakadás nélkül teljesíthessük.

Mutatványsszámokat kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küldünk.

Arad, 1887. márczius hóban.

Az „Aradi Közlöny”

szerkesztősége és kiadóhivatala.

A középítészeti érdekekben.

Az „Aradi Ipartestület” építészeti szakosztályához.

Arad, márc. 22.

Honpolgári kötelességemnek vélek eleget tenni, midőn a helyi, részint pedig az általános középítészeti terén tapasztalható és sem a város, sem pedig a közönségnek előnyére nem való hiányokat felderíteni töreksem. Készlet engem erre azon körülmény,

teljesen Almára bízom, habár a kérdést megbeszéltek és éretten megfontoltuk.”

„Atyám, nagyon sajnálom, hogy nézetem oly gyakran térnek el egymástól,” mondá Alma, Mr. Hampton elé lépven és kezét vállára tévén.

„Te tehát szándékozol őt követni?” kiáltott föl Hampton, fenyegető pillantást vetvén leányára.

„Igen,” válaszolt Alma határozottsággal. „Csak is erőszak tarthatna vissza.”

Néhány pillanatig kínos hallgatás uralkodott a szobában, mi alatt Hampton egy elefántesonttal kirakott íróasztalához ült, elővetve utalványkönyvét, kitöltött egy úrlapot és fontoskodó vonásokkal aláírta.

„Itt van,” mondá azután a papírt Harold elé tartván. „Tizenkét ezer dollár egy esztendőre elég lesz és ha e pénz elfogyott, kérhet többet — hanem hagyjon fel a Silvertownba való utazással.”

„Nagylelkű ajánlatát igen tudom becsülni, és felfogom annak értékét,” viszonzá Harold a nélkül, hogy kezét nyújtán a papír után, vagy más közölődő mozdulattal tett volna.

„De rem nézve kerületbe vágó dolog, hogy amaz állást, habár rövid időre is, elfogadjam és már el is fogadtam. Pár nap előtt hosszasan értekeztem Palfreyvel, a ki az egész tényállást felderítette előttem. Nagy összegek forognak szobán —

„De hiszen van ott már egy igen jó igazgató, mint nekem mondják — az ember, gondolom, Pennsylvaniából való és ha nem csalodom Ca—Ca—Cartwrightnek hívják.”

„Egy alkálvó gazember!” vágott közbe Harry. „Biztosíthatom, hogy nagyon jól vagyok értesülve: e fizető utódjává minden előirt formasságok megtartása mellett kineveztek és ez állást legalább pár hétre betöltöm.”

Hampton egy hosszú füttyöt hallatott és ajkai körül fenyegető vonás látszott. Együttal leányát bucsúszással megcsókolta és vejenek hűdigen kezét nyújtá.

„Aha,” mondá, mialatt alsó ajkát lebigyeszté és szemöldéit felrántá, „most már kezdem a játékot érteni.”

Ezt a megjegyzést azonban csak akkor tettem, midőn a fiatal pár az ajtót már becsukta maga megett.

(Folyt. köv.)

hogy a rohamos építkezések, melyek hivatalosan egyrészt a város jólétét, másrészt pedig a szépítést előmozdítani, a legtöbb esetben sem a lakosság anyagi, sem pedig a város szépítészeti előnyére nem válnak. Szomorú továbbá azon körülmény is, hogy hivatal és avataltan kéz a kéz a szakértelmet — a közügy nagy kárára a versenytől leszorítja.

Tegadni nem lehet, hogy valamely város általános műveltségi fokát nem kis mértékben jelzi annak a középítészeti rendszere. Ha manapság városunkban folyó középítkezések között elmélkedve szétzúgnak, azon eredményre jutunk, hogy építkezéseink nagyobb része sem a város szépítésére, sem pedig a tulajdonos előnyére nem válnak. Mert mit látunk? Részben szikszégtelen szaggatottságot, célszerűtlen beosztással, részben túlbuzgó és a város jellegének meg nem felelő szabálytalanság, fércelt és styl-ellenes tényezést a homlokzatok, változatosság és tájékozatlanságot a szerkesztésben. Több épületet lehet látni, melyek egészen elnyomva, a város szépségének és a tulajdonos jövedelmességének határozott kárára vannak.

Mindebből tisztán következik az, hogy nálunk a középítészeti-tudása terén valóságos hiányt zavar uralkodik. Ugy látszik, hogy a szabad ipar középítészettől nagy részben tönkre tette. Nem is lehet ezen nagyon esdálkodni, midőn oly egyének is uralkodnak a helyzetet, kik részint nem tudnak olvasni, írni részint pedig a körzót csupán hírből ismerik. Sajnos, a szabad ipart engedélyező törvény gomba módra növesztette az akadémikusokat, műépítészeket, építő mestereket, közműveseket stb., minél folytán a verseny annyira kifejlődött, hogy a közönségnek „okvetlenül” vesztése s a vállalkozóknak tönkre menie kell. Ebből következik azon anomalia is, hogy némely versenyző annyira ment, hogy a már megkötött ügyleteket is felbontani megkísérelte, hogy egy részről a tulajdonost rászédjék, másrészt pedig a versenytársat a keresménytől elűzzék.

A középítészeti terén ma az a legszomorúbb, s a szakmát lealacsonyító és tönkre tevő: hogy a hivattott közegek nem igyekeznek szabályozni a munkarendet és a szeszies italok, különösen a pálinka munka közben való élvezetét tiltani. A kiévek hosszú során át különféle alakban ezen ügy szigorú megfigyelése mellett foglalkozott az építészeti szakmával, a ki tehát nemcsak elméleti, hanem gyakorlati mester is, az tudni fogja, hogy mily károkat okoz a vállalkozóknak azon körülmény, hogy a munkásoknak, de főleg a kömives-ségdeknek a munka közben meg van engedve a pálinka-ivás. Tudva van, hogy az építési idő a legforróbb napokra esik. A munkás kéz a szeszies italot elkábítja, a reá eső munkát sehogysm képes végrehajtani; ilyen esetekben pedig nemcsak a kömives-ségdek nem dolgozik, hanem a napszámások is bevernek — Ebből egy a nagyobb, mint a kisebb építkezéseknél a vállalkozóra ilyen érzékeny kár háramlik és a legtöbb esetben a tönkrement okozza.

Teljes lehetetlen elhallgatnom azon szomorú valóságot is, hogy a kömivesi pályára alig lép jobb módú és műveltebb család sarjadéka. Ifjak töltnek ide, kiket az utca nevelt és az iskola nem vehette hasznukat. Hogy az ilyen, a társadalmat anyagilag is igen közérzékenyítő szakma, miveltebb és szabadabb mozgásu szellemi tehetséggel bíró elemeket ohajt és megérdemel, az önmagától érthető.

Hogyan fog fejlődni az olyan kömives-tanulónak az értelme, a ki a munkánál csak durvaságot, trágár beszédet hall? kit földhöz tapadt szegénysége télen át gyakran még koldulásra is kényszerít? Ezen ügyet, igen t. kártsáim, győkösen kell javítanunk és szabályoznunk; mit azonban csak a társadalom hozzá járulással tehetünk. Miután pedig nem csak tanoncaink, hanem segédjeink is télen át — nagyon sok esetben — éheznek: oly eszközökkel kell gondoskodnunk, hogy a szülőkölődőknek télen át is munkájuk és kenyérkeresetük legyen.

Erre, nevezve legezlszerűbbnek tartom, hogy szerveztessék teli folyamú iskola, melyben az arra hivatott és ezen eszmével alaposan foglalkozó tanító, naponta elméleti és munka tanítási kötelezettséggel alkalmaztassék. Igaz, hogy a jelen téli időben is szerveztetett a mi és rokon-szakmabeli inasok számára iskola; de meg vagyok győződve arról, hogy az hasonló szervezet mellett annyit használt, mint a tengerben egy csepp víz. En alapos oktatást követelnek, mely addig tartson, míg a kömives munka ideje valóban beemelt és az ugynevezett téli iskolában oly foglalkozást is tanuljanak, mely jóvelmi forrásokul szolgál. Ilyeneknek vélnem: 1. főszöntvény, 2. kosárhétek, 3. lábtörők, 4. kaptárkészítés, 5. konyha felszerelési eszközök, 6. gazdasági eszközök, s több effélék.

Miután az 1884-dik XVII-t. cz. 10-dik §-ának i) pontja alatt kiáltásba helyeztetik az építészeti iparára vonatkozólag egy önálló törvényre költés, addig is, még ezen buldogabb korszak bekövetkezéséig, a következőket indítványozom:

I. Intézetessék az ország összes ipartársulataihoz átirat, melyben felszólítatnak, hogy az építészeti törvény megalkotása sürgetessék.

II. Hogy az építészeti terén vállalkozó csak az lehessen, a ki e tekintetben szakösmertétté nyeltesen bebizonyítani képes.

III. Addig is, míg az építészeti törvény ügyünket szabályozná, kéressék meg az illető hatóság, hogy a kisebb építkezésekre vonatkozó tervek minden „szabad iparos” sajátkezüleg tartozik elkészíteni és azokat irásbeli magyarázatokkal ellátni.

IV. Találtsassanak módok arra nézve, hogy a közönség által bekvánt tervezetek — ha azok határozott megrendelésre készültek, — ha kell törvényes eljárás kényszerre folytán is, díjaztassanak.

V. Mondassék ki, hogy a kik a közönség félrevezetése szempontjából a nem kvalifikált egyének számára tervek készítenek érzékeny, szükség esetében mesteri jogok elvesztésével, büntettni fognak.

VI. Alkottassék szabályrendelet, melynek értelmében a munka ideje alatt, beleszámlítva

a reggeli és déli időt is a pálinka élvezete szigorú büntetés terhe alatt tilos legyen.

VII. Találtsassanak módok arra nézve, hogy a kömives inasok nyáron, ha kell, kényser utján is az egészséget fenntartó fürdést legalább kétszer egy héten, el ne mulasszák.

VIII. Tétessék intézkedés arra nézve, hogy az építészeti és a rokon szakmabeli tanulók számára télen át (egész napon — a vasárnapot kivéve) elméleti és egyéb képzésséget fejlesztő iskola szerveztessék.

Nagyon kérem az igen tisztelt kártárs urakat, ha netalán valaki közülük jobbat tudna, — hogy azt az ügy fontossága érdekében el ne hallgassák.

Biró Dániel.
kömives-mester.

HIREK.

Arad és Vidéke.

— **Lovas népfelkelő tiszték.** Az aradi járásban folytatolag népfelkelő tisztékul jelentkeztek és pedig a lovassághoz: Friebaisz Miklós és Biró Akos arad-megyei földbírtokosok.

— **A „Petőfi-Önképzőkör” emlékünnepélye.** Az aradi „r. főgymnasium és állami főreáliskola „Petőfi-Önképzőkör”-e vasárnap, folyó hó 27-én a lyceum dísztermében „Emlékünnepélyt” rendez a következőkkel: 1. Előző ki megnyitó beszéd: tartja Mezey Andor VIII. gymt. tanuló. 2. „Mazur” Zsakovskij Edéltől: éneklé a lyceumi férfiak. 3. „Egyveleg „Kunok” operából. Quintett, vonóhangszer s fuvolára. 4. „Petőfi emlékeztető”. Joda. Irta: Kovács Lajos VIII. reál. oszt. tanuló. 5. „A vadász bucsúja”. Mendelssohnól, éneklé a lyceumi férfiak. 6. „Emlékesztő” Irta és előadja Deutscher Arthur VIII. gymt. tanuló. 7. „Katonakár”. Faustból, éneklé a lyceumi férfiak. 8. „Erdélyben”. Költemény Petőfi Sándortól, szavalja Austerreil L. VIII. gymt. tanuló. 9. Magyar ábránd Huber K. tól. Duett; hegedűre és zongorára, játszásk: Krassánszky H. VIII. reál. — Lusztig B. VIII. gymt. tanuló. 10. „Válasz kedvesem egy levelére”. Költemény Petőfi Sándortól, szavalja Zborovszky Pál VIII. reál. oszt. tanuló. 11. „Csendes dalok” Bartalustól. Éneklé a lyceumi férfiak. 12. Magyar ábránd Riedley K. tól. Vonóhangszer, játszásk: Vannay J. VIII. gymt. — Lustig B., Purgly L., VII. és Holczler VI. gymt. tanuló. 13. Részlet a „Tigris és hienéből”. Drama Petőfi Sándortól. Szereplők. Sámson: Simon Gábor VIII. reál. oszt. tanuló. Predszlava: Zborovszky Pál VIII. reál. oszt. tanuló. Saul: Kovács Géza VII. gymt. oszt. tanuló. Bories: Philippovits István VIII. gymt. oszt. tanuló. 14. „Zárbeszéd” tartja dr. Jancsó Benedek tanár és védnök ur. 15. „Rákóczy-induló”. Vonóhangszer és fuvolára, előadja az ifjúsági zenekar dr. János B. tanár vezetésé alatt. — A meghívók egyzersmind beletpi jegylt is szolgálnak. Kezdeté d. e. pontban 10 órakor.

— **Arverések a gazdasági széknél.** Az alsó marosparton levő eddig Schöpfesz Ede és Herz Armin által bírt falerakó helyet további 3 évre ismét ők vették bérbe a gazdasági széknél tegnap délelőlt megtartott árverésen és pedig 30 krért. — Ugyanekkor tartatott meg az árverés a part-utcaig terjedő védszakszék bérbeadására. Most Kazimir Anna mint legutóbbi ígérő 131 frtért vette ki. — A Spitz gyár melletti kis területet Jiraszek Lajos vette ki évi 18 frtért. — A szél utcától a városházig terjedő védőtést szakasztá eddig 74 frtót fizetett most Putarich Gávra vette bérbe 60 frt 50 kr évi bérért. — A marospart végén Zsárai és Eienmann telkei közt fekvő 22: ölnyi telket, melyért eddig 8 frtót fizettek most 20 frt 50 krért vette ki Kazimir Anna.

— **Hamisított váltót** nyújtottak be tegnap egyik aradi pénzintézetnél. A hamisítóra nézve egy szerződésen véletlen azonban úgy akarta, hogy az egyik aláíró, a kinek nevét hamisította, jelen volt a pénzintézet helyiségeiben, s így a turpisság csakhamar kislnt. Kár nem esvén, a hamisított nagy könyörgéstért erős megdorgálás után szabadon bocsátották ki a kedvezőtlen üzleti viszonyokkal mentette magát. A váltó különben nem nagy összegre, százötven forintra szolt.

— **Vizsgáló bizottság.** Mint a napokban megirtuk, hogy a földmívelési miniszter a kömives, kőfaragó- és ácsmesterség gyakorlásához szükséges képesítés igazolásának elnyerhetése végett az aradi vizsgáló bizottságha Pálffy József kir. főmérnök elnökléte alatt Virágh Lajos városi főmérnököt, Jiraszek Lajos építész, Ursitz Lipót kömvesmestert és Heim István ácsmestert nevezte ki. E kinevezést a hivatalos lap tegnap száma közli.

— **A Maros apad.** A Maros vízállása állandóan csökken. Tegnap reggel 1.40 cm. volt és délutánig 1.30-ra apad.

— **Szabad lábra helyezés.** Mera György, krocknai lakos meggyilkolásával gyanusított Szekrob Filimon kujedi és Kovács Andor lugozói lakos bűnügyében Madszár Károly dr. aradi kir. alügyész megszüntetési indítványt terjesztett az aradi törvényszék bírósága elé. Az indokból kiemeljük a következőket: A lugozói erődben 1886. febr. 7-én talált hulláról az előnyomozás kiderítette, hogy az Mera György krocknai lakos volt, aki 1886. évi január hó kézepeán. A Mitterman-n-féle szeazgyárban Aradon dolgozott. Miután Mera ezen szolgáltat az ön szándékul hagyta el, hogy haza megy. valószínű: miszerint Aradról Krocknára utazóban volt, midőn hullájának feltalálása előtt néhány nappal (amint az a boncizjegyzőkönyv és orvosi vélemény alapján kétségtelen) a lugozói erődben meggyilkoltatott. Mera György személyleírásából, vala-

mint a tanuk vallomásaiból pedig teljes valószínűséggel következtethető: hogy azon idegen ember, aki a hulla találatát előtti este egyiken Kovács Andorral Lugoza jött, Kovács Andorral meglátta, s másnap Kujed télt indult, az utóbb meggyilkolva talált Mera György volt. Hasonló vallomások igazolják, hogy Székro Filimon, akkor lugozi lakos, sógora Kovács Andor házánál ezen idegen emberrel megérkezése estején és másnap reggel találkoztak, beszélgetett és palinkázott, sőt Kovács Andor azt is állítja, hogy Székro Filimon az idegent Kujedig elkísérni ajánlkozott a gyanusított testvére pedig azt vallja, hogy midőn Székro Filimon, ki e közben Pankotán fuvarozott, haza jövelekor a hulla találatáról értesítette. Székro Filimon azon aggodalmát fejezte ki, hogy a miatt még bajba fog kerülni. Mindezen gyanúkok találkozások ugyanazon feltételekben: mely szerint Mera György néve Kovács Andorral való találkozás és lugozi tartózkodása végzetes volt, s ezen gyanú Székro Filimon terhére csak súlyosbítja az, hogy a felsorolt bizonyítékok ellenében tagadja, miszerint az idegent látta volna, hogy sógora előzőleg nővére házánál valaha lett volna; — azonban e következtetés arra, hogy határozott vád alapjául szolgáljon, elég erősnek nem mutatkozik. Kovács Andor irányában azért sem, mert ámbár a hulla feltalálási helyének lugoziól egy órai távolsága arra mutat, hogy megölésének lugoziól történt eltávítása után 2—3 órával belül kellett történnie. Kovács Andor nevével és Pantye Militonnal bizonyítja, hogy vendégének elutazása után 2—3 óráig a közegében volt. — Székro Filimon terhére pedig azért nem, mert testvére előtt tett aggodó nyilatkozatát oda magyarázza, hogy a féltelmet benne nem ezen ügybeni bűnössége, hanem a rovvott előéletének tudata keltette. Mindezeknél fogva újabb adatok felméréséig gyanusítottak irányában a további eljárással beszüntetést kellett indítványozni. Az aradi kir. törvényszék ezen indítvány értelmében határozván, 1886. évi decz. 5-ike óta vizsgálati fogságban levő Székro Filimonat azonnal szabadlábra helyezte, de egyúttal tekintettel a bűnügy főben járó volta, az iratokat hivatalos felülvizsgálat végett a királyi táblához felterjesztési rendelt.

Gyilkosság szóváltásból. E cím alatt hoztuk tegnap számban részletes tudósítást a Kosár-utca 22-ik számú házban hétfőn éjjel történt gyilkosságról. A tettes Ruzsa Petru nevével és három gyermekével együtt tegnap délután önként jelentkezett a rendőrségnél, hol Somogyi László kapitány, ki ez ügyben a vizsgálatot vezette, rögtön letartóztatta. A reszöl, melylyel a tettest elkövette nem volt nála. Ott találák meg a házban egy az ágy felett függő szent kép háta mögött, hová habonából helyezték el. Az előnyomozás kiderítette, hogy a végzetes napon délután 5 óra előtt Lipitor Juon nevével és Kovács Ádám nevű mostohafiával egy gyufagyár-utczai házban tapasztott. Ide hívta Ruzsa Petrut, a ki fűrészeletről hazajövet arra elhaladt. Ez aztán fizetett 2 és 1/2 liter palinkát nekik, a mit szépen meg is ittak. Mikor innen hazafértek, Ruzsa Petru és Lipitor Juon vetkődni kezdtek, hogy melyik erősebb. Előbb emelgetni próbálták egymást, majd ujjat buztak. Ezen a problémán veszték össze és a mikor az aszonyon csitítólág közbe lépett, akkor dőtte mellébe Ruzsa Petru a reszölöt nagy erővel. Az aszony a szúrás után meg panaszkodott férjének és körül-belül meg egy óráig ezt beszéli már nem tudott. Ruzsát a rendőrség még tegnap át kísértette a törvényszékhez, hol a vizsgálat megindították.

Egy furcsa egyület, furcsa vezérek. Medgyes-Bodzásról írják lapunknak: „Országos Keresztény Onsegelyző és Fogvászai Szövetkezet” ezime alatt 1886. év decz. hóban M. Bodzás közegében fiók raktár nyitattott, melynek czélja volna, mint jelszava is mondja: keresztényesien bánni tagjaival. „Nem úgy mint a zsidók! De hát a látszat csal. Ha az ember egy liter vesz, kap 9 deuit. Ez még nem elég, hanem még 25—30%-is. Ha aztán az ember panaszt tesz az elnök úrnál, az egyelet nagy tudomány jegyzőjével kidobással fenyeget. Tiszteletreméltó bolt és kezelők! Oly vezérekkel, kik előzetekénység helyett mindenkivel kikötnek ok nélkül és háborítják fel egy csendes közseg nyugalmát, csakugyan meliók és magasztos eszme meg alkotónak nevezni! Meliók, hogy nevének fenn maradjon, az emlékeztetnek de nem Bodzás.

A pecskai gyilkosság tetteseit. kik, mint annak idején részletesen megírtuk, Gál Mátyás pecskai lakost az ut szelen agyonlőtték, a csenlőség a pecskai járásbírósigától tegnap kísértte be és adta át az aradi ügyészségnek. A hat ember mindenikének hátához oda volt lánczola a corpus delicti: egy nagy vaskos fadorong.

Kinevezés. Aradmegye segédleltári állására Fábian László főispán Ficzay Ferenc pecskai járási irnokot nevezte ki.

Két egyház egyesülése. Lippán tervben, hogy az ágostai evangélikus és az evangélikus közösen tartanak tenn egy alkalmas épületet melyben az isteni tiszteletet tartassanak. E czélból közelebb az ev. ref. egyház részéről Ferenczy Gedeon és az ágostai egyház részéről Frint Lajos Lippará randólnak, hogy az egyház híveivel ez ügyben bővebben értekezzenek. Pénteken Frint Lajos Lippán az ágostai hitvallású Telekezeti tagoknak isteni tisztelet tart.

Makói város közgyűlése. — mint lapunknak írják, — márczius 21-én tartott meg és meglehetősen népes és izgatott volt. Tárgyalattott a makói rendőrkapitány ügye, melyről lapunk más helyén tudósítunk. A rendezett tanács megszüntette a beadott indítvány 22 szavazattöbbséggel elutasított. Ellenben a rendőrkapitány által rendőrség szervezetéről és egyéb szabályzatokról benyújtott javaslat Boros Sa-

muel képviselő indítványához képest elvetette, és egy bizottság küldött ki egy a helyi viszonyoknak megfelelőbb javaslat készítésére.

Körözés. Csarur Mia, lapossal gyanusított bokszei illetőségű kóbor cigányúnó bekerült a „Rendőri Közlöny”-be. Az aradi rendőrség keresi.

A csabai lövönatu vasut ügyében a közim. és közlekedési m. kir. miniszter a megvénék azon határozatát, mely szerint a lövönatu vasut létesítését a megye tulajdonát képező kövezett uton engedélyezi, ha a vasut 60 év múlva a megye tulajdonába megyen át, helyben hagyta. Tudvaló dolog, hogy Csaba városa kétszöbe vont a megyének e tulajdonjogát s a fenti határozat ellen felebezéssel élt. Ezen felebbezés folytán döntött végső fokon a miniszter ur a megye javára.

A makói rendőrkapitány ügye. Makói város márczius 21-én megtartott közgyűlésén, — mint leveleznők írja — nagy izgatottságot keltett K. Szabó István képviselő interpellációja, melyben a polgármestert Cserenyés rendőrkapitány ismeretes ügyében szólította fel nyilatkozatára, annak hangsúlyozásával, hogy az illető kapitány a hivatalos órákat nem tartja be. Az interpelláció Major polgármester és a rendőrkapitány válaszoltak, a közgyűlés azonban a választ nem vette tudomásul és az ügyet a márczius 23-án tartandó folytatásos közgyűlés napirendjére tűzte ki.

Tolonczok. Morvai Antónia kisiratosi és Kovács Erzi kisperegi illetőségű kisasszonyok még a mult évben két kényszerüléssel illetőségi helyeikre tolonczoltak. Miután azonban mindkettő nem érkeztek meg, kéri az aradi rendőrség, hogy az illető hatóságok sziveskedjenek őket továbbítani.

Iparigazolványt nyertek Arad megyében. Ittyó: Grün Mihály keresmaipar gyakorlására. Kovaszinézou: Bragyan Vaszilie szlcs-iparra. Szemlakon: Dim Nika hajó-malom ipar gyakorlására és Tótváradon: Róth József szatcs-üzletre és keresmaipar gyakorlására.

Probszt Károly és társa legiobb hírnevek örvendő aradi nagykereskedő czégének lapunk mai számában foglalt hirdetésére a helyütt is különösen felhívjuk olvasóink, különösen a hölgyvilág figyelmét. Alkalmunk volt megtekinteni a legelső forrásokból most érkezett bel- és külföldi dúz választékú divat-újdonságait, s mondhatjuk, hogy valóban a legiobb izlesre való gyönyörű dolgokat találunk ott felhalmozva, — czégnek női ruhakészítő terme is van, hol egy kitűnő bécsi szabász vezetése alatt a legizlésesebb női toillek készülnek.

Hazánk és a főváros.

A királyi udvar Budapesten. Vasárnap igazán ünnepi esend uralkodott a budai várpalotában. A király reggel 8 órakor a Szt. Zsigmond kápolnában kíséretével együtt csendes misét hallgatott, melyet Maszlaghy prépostlébanos mondott azután visszavonult s hivatalos állam ügyeknek szentelte az egész napot. A csendet azonban hétfőn szokatlan élénkség váltotta fel. Az általános kihallgatásra érkezettek hirtőjain kívül egy-mást érték a szállító kocskik, melyek a keddi nagy udvari obédhez szállították a szükségeseket. Az ebédnek, Vilmos német császár 90-ik születés napja tiszteletére fényes ünnepi jellege volt. A várak nagy terme különös pompával díszítik s egész ligeteket állítottak fel benne déli és másféle dísznővényekből. Kivételképe n a bñjt csendet is megtörték a menyüiben a lakomán zene is volt melyet Dube z karmester vezetése alatt a 32.ik gyalog-ezred zenekara szolgáltatott. A műsoron ott volt a „Heil Dir im Siegeskranz” német hymus is.

Rövid hírek. A pápai ref fűsikola számára Jókai Mor, ott töltött tanuló évei emlékeztetere megküldte olajfésűt arczképét. — Fiumében, mely a hófuvasok miatt egy hétig el volt zárva a világtól, nagy örömet szerzett vasárnap este az első vonat, mely Szentpéter felől érkezett, megnyitva a közlekedést. — Uj vasúti hid van tervben a Tiszán. Szolnok és Szajol közt: az alapozási munkákra már ki van hirdetve a pályázat is. — Magyarorszon Borza József agref. lelkes felszázados működés után leköszönt s helyére fiát választották meg, de épen mikor ezt hírül vitték az agastyánnak, ez végelegnyúlásban meghalt. — Szegeden a mult évben történt ötezer frtos postásizkaszás miatt, bár a vizsgálat határozott eredményre nem vezetett, Krisztely postatisztet elmozdították állattól. — A zerdvidéki bánya egyelet, melynek székhelye Maros-Vásárhelyt, telepe Köpeczen van, a mult évre 200 frt osztalékot ad minden 5000 frtos részvény után.

A nagy világ.

Az olasz trónörökös nősülését Rómából érkezett sürgöny szerint az ottani udvari körökben bizonyossággal beszlik. Igy Viktor Emanuel trónörökös legközelebb jegyet fog venni Margit főhercegnővel, Károly Lajos főherceg leányával.

Öngyilkos államtitkár. Cross, ki legutóbb a Gladstone-cabinetben India h. államtitkára volt, vasárnap éjjel öngyilkosságot követett el, melynek okául hosszantartó betegséget tartják.

Krasewsky meghalt. Krasewsky József Ignác, a kiváló lengyel költő, szombaton délután 4 órakor Genóban meghalt. A lengyel nemzetnek ez idő szerint ő volt legnagyobb s a mellett talán legtermékenyebb írója. Történelmi művei s még inkább költeményei és regényei népszerűvé tették nerét Lengyelországban és ismertté a külföldön. Alig hav Európában nyelv, melyre műveit le nem fordították volna.

Rövid hírek. Carment-Sylva, Erzsébet romániai királyné, száz stófiás költeményt írt Vilmos német császár születésnapjára, s ajákkezüleg lemasolta fehér pergamenre s maga-

fogja átnyújtani az agg uralkodónak. — Moszkvában az osztrák-magyar segélyegylet e napokban adta ki évi jelentését, melyből kiderül, hogy ott igen sok osztrák és magyar fordult meg: magyarok tavaly ötvenen kaptak segélyt. — Bülow János küizését a berlini operaházból az intendáns barátai azzal próbálták megmenteni, hogy Bülow egy izben a császár néve is sértő levelet írt a volt intendánsnak s a mostani intendáns megtálatla a levelet: erre Bülow nyilatkozatot adott ki, hogy a „Hülsen-cirkusz” affairsje óta egy sort sem írt az intendánsnak. — Erzsébet buncszás volt a mult heten Bécsüjelyben, mely megszünt tüzrésegi állomáshely lenni: az utolsó ágyut, elszállítás előtt megkoszorúza vontatták körül az utczákon s zeneszóval nagy néptömeg kísérte ki a pályaházba. — Szász és híres czég szünt meg e napokban Bécében a Gunkel-féle udvari szobafestő, mely egykor irányzója volt a bécsi férdívatnak.

SZÍNHÁZ.

— márczius 22.

Szászorszépek a szinpadon.

(A vörös-kereszt egyelet első előadása.)

Szászorszépek a szinpadon és a nézőtérben. Verőfény és káprázat egy hatással. de olyannal, mely közel jár az igaztethet.

Ilyet csak a játékonyság tud producálni, de az is csak Aradon, a szép nők városában, a hol kevesebb bimbó fakad és virág nyílik egy nyáron, mint a hány szép leány és aszony van.

Ha dalit írának a vörös-kereszt-egylet mai első előadásáról, nagyon fogyatékos lenne a hangja, ha képet fűtenénk, nagyon bágyadt lenne a színe az eredetihez. Dalnak, képnek mi lenne a varázsa ahhoz a kábító, ragyogó, ingerlő elevenséghez, mely annyi szépet hozott ma este össze az aradi szinpadon, s a nézőtérben a legnemesebb czélra, mi az alkotászséget megindítja.

Ha annak az orkanszerű tapsnak — mely minduntalan felviharzott, — szava lett volna, elmondanánk, hogy ma este az olasz festők ideáljai keltek életre a kereteikből, oly szépnék és elbűvölőnek, a mint Sorrento ege alatt csak születhetik, avagy a Ticián ersette alól a hogy életre kel. Azok a tableaux-k egy-egy mester-köteg vászonnal értek fel, azzal a különbséggel, hogy nem műtérnek sötétes, hideg zugában maradtak remekül megőrizve, hanem a keretből kiszállt mindenik vissza a családi tűzhelyhez, a melynek áldozatok hoztak e szépségek, ma egy-egy mosolyukkal, szemük egy tekintetével, alakjuk csábával.

Ennyi beszédet akkora némaságban visszazadni, csak a szépség hatalma bír. Ha az aradi nők, (azok, a kik ma este a körülrajongott otthon érintetlen légkörét odahagyva, a közönség tetszéséért a lámpák elé léptek,) megakarnák tudni, hogy milyen hátsú tettek a közönségre, — mely elragadtatásának alig tudott kifejezést adni, — vegyék tudomásu, hogy visszakivánczoltak velünk a roccco-világot és annak minden szépségét, csak azért, mert tőlük láttuk e csodaszép időt visszatérni. Es ennél szebb bírálatot nem mondhatunk a mai est sikeréről akkor, mikor abból a világából, melyben élünk, ki kívánczunk azért, a mit ők annyi bájjal repraesentáltak.

Itt már a műkedvelés művészte kezdődik és a játékonyság nymbusa olyan gloriával ragyogja körül azoknak alakját, kik a szinpad fényében látatták magukat, hogy az eszményített nőiség előtt, hódolatul emeljük meg a kulapot.

Nem csodálhatjuk már senki ezek után, ha mondjuk, hogy a vörös-kereszt-egylet mai első estélyén Arad város színe-java jelent meg a színházban, valamennyi notabilitás-ával és nem csodálhatjuk senki, ha itt írva látja az ismerős szavakat, hogy a tapának hossza-rége nem akart lenni.

Az első előkép a „Festő műterme” volt. Festői csoportozata fostői szépségű alakoknak. Amott költői jelenettel ragadja meg a szívet, itt az érzékiség ingerlével hat a szemlőre. Más helyen furesaságait kacagattja meg a kedélt. A kép egy tágas termet ábrázol melynek közepén állványa előtt ül a festő (Zöldi Gyula) és egy női tanulmányfejen dolgozik. A hátsó emelvények mutatják a műtérrem egyes képeit. Az első emelvényen Romeo (Spilka Antal) esküszik örök hűséget Juliának (Lusztig Janka kisasszony) a a lángoló érzés nemaságának csak Millig József a tanja, a ki a polgári iskola igazgatóját egy kis időre felcsérlette a barátságával. Az elragadoan szöke Julia szomszédságában a tavasz személyesiti Hauptvogel Lujza k. a. hatyuféher lepelben, illatos virággal kezében. Tekintetéből kierzik a tavasz minden üdőség, mosolyból a tavaszi mindegy nyílása. Romeo urnak is veszedel mes szomszédsága akad. Az emelvény másik sarkában creol arcú, bogárhaju cigány leány szeme csillog (a Körer Mártha kisasszony) és az aranypénzes, esereppipás cigányleány kelt is nyugtalanságot a műtérben elannyira, hogy Kadebó János dr. ur, ki bñ halokötésében a kibírtat pohár előtt „A sista” boldogperceit élvezi, csak nagy, nagy küzdelem után enged az álom kényszerítő hatalmának.

Boldogok a kik aluszak, de mennyivel boldogabbak az alvó Muki dr. mellett Virágh Lajosné és Oláh Elemér dr., a kik „A mézes hetek”-et élvezik és megirigylettik magukat az egész publicum-nal. A kis szoba olyan, mint a menyország s a boldog férj meg-

tasul a fiatal nő mosolyától, kinek látható hévvel csókolja kezét. Vis á vis velük a mézes heteket megelőző statio. A kik ott állanak azok már „Megfogva” vannak. Lamberger Lajosné urnüt és Takátsy Sándor dr. urat kapcsolja össze a kis Amor képviselőtében Krecsanyi Veronka és a közönség szintén megfogva veszi szemét az érdekes roccoképén. A háttér második emelvényén Tagányi Hajnalka kisasszony elragadó mosolya árulja el a „Virág jóslatot”, míg felette Hász Ilonka kisasszony „Pajkos szemei” hozzák zavarba a munkájába elmélyedt festőt. A pajkos szemek egy pajkos szobalányra nevetnek, a kit Baross Boriska k. a. személyesített kezében kis kávécsészével, míg az emelvény másik szegletén Georgia lezsebbik rózsáját, a bővülő cserkesznőt lutsja Ágoston örnagyné urnó leomló szöke fürteivel, melyeket kaczerül fed az aranyzilagokkal himzett bíborfőveg. Az emelvény „Arany-főkötő”-je alatt Mittelmann Bódogné urnó tekint le a festőre, ki előtt büszke szépségű Stuart Mária gyászában ifj. Kristóry Jánosné áll halvány, fájdalmas arczal, melyet a fel-fellobogó görögűz világít meg időnkint.

A „Posta” és „Távirád” mellszobraiba a bájos Lukácsy nővérek öntenek életet, míg a műtérben elején két kis márványszobor alakoltik fel Várárhelyi Margit és Rozenthal Irén urhölgyek. Végül rosz kalapját Slepniczka Manó ur cseréli fel a madárijesztő kalapjával s midőn így a szem végig tekintett az egész képen, felharsant a zúgó tapsvihar, melynek parancsoló szavára számtalanszor felgördült a függöny és többször elvonultak a függöny előtt az összes szereplők.

Egy kis pihentetőül, de élvezettel járó köznek jött erre a mar is népszerűvé vált aradi magán-dalkör két dala: „A hősök lelke” és a „Vadász dal”, előadásukkor praeizitással, a melynél csak a taps volt nagyobb, mi a dalkört buzgó karnagyával Mátyásy Mátyás urral egyaránt illette.

A közönség nagyon türelmetlenül várta a második szakaszt, mert sejtette, hogy itt is mint egy jó darabban, a hatás csak fokozódni fog.

Es ez előzetét teljesen igazolta a felgördülő függöny, mely megett egy jökedvű „Pezsgőző társaság” mulatott és kocizott egymással. A gyönyörű roccokép előterében Jakabffy Lajosné és Görbitz alezredesné urnó üritik ki poharaikat, míg lovagjaik Takátsy Sándor dr. és Mandorff Géza báró urak elragadtatva felejtetik el — inni. Ittasit e látvány maga is. Andrányi Gusztávné, Halavanya századosné grófné, Oncu Miklósné, Sonnenfeld Károlyné, Gruber Mariska és Inkey Vilma urhölgyek figyelmesen hallgatják a lelkes, de néma toasztot mit Kertay Ede ur látszik mondani magasra emelve poharát, míg Bonts Gyula ur kacérian mosolyog az asztaltól távozó szobalányra és Spilka Antal, Gruber Géza, Gyórfy Dező ur és Green Nándor urak fáradhatatlanul udvarolnak. „Spitz” nem észleltetett senkin sem. Hatalmas tapsvihar szölt a függöny elé a kedves pezsgőzősöket, és a taps viharosan megújult, midőn a folyton hangzó kihívásoknak engedve megjelent Krecsanyi Ignác ur is, az előképek fáradhatatlan rendezője, kinek az est sikere nem kis részben köszönhető.

Egy kiváló hangverseny-péceje következett erre az estének. Kosztolányi Imréné urhölgy „Faust”-ból és „Borgia Lucrezia”-ból egy-egy részt, oly nagy sensatit keltve, hogy szerencséseknak érezzük magunkat mi aradiak, hogy Kosztolányiné urhölgyben ilyen pompás erőt nyert a műkedvelők társasága.

A kitűnő cseszésű hang annyi érzést ad vissza és altszerű resonantiája oly ép és üde, hogy a közönség kétszer tapsolta Kosztolányiné urhölgyet a lámpák elé férjével együtt, ki dalait zongorán kísérte.

Jött ezután a „A házi kereszt” című ismert egyfelvonásos francia vígjáték, mely egy rendkívül mulatságos fél órával szolgált a közönségnek. Antalfy Janka k. a. játszta a fiatal özvegyet, Adelt, nagy feltűnést keltve otthonosságával, általános meglepetésre. Az aradi társaság s szellemes hölgyét annyira találta szerepe s a legfinomabb detaillirozást is annyi routinnal adta vissza, hogy a közönség egy finom érzékű salon-színészével vélte magát szemben találni. Várárhelyi Lenke k. a. Emmelinje, egy bájos, kedves alak volt. Üde hangja és rokonszenves egyénisége egészen elragadta a közönséget. Megjelenésekor pompás virágcsokrot nyújtottak fel neki a zenekarból, majd nyílt jelenetben is kitapsolták. Farkas Gyula ur Nordrose bárót nagy routinnal és igen finom pointirozással adta. Mellette ügyes segédek is voltak az ensemble-nak Spilka Antal ur (Fovel) és Hász Kálmán ur (Inas.) A közönség a darab után freneticus tappsal hívta a lámpák elé, a mai est „színészeit.”

Utolsó tableaux gyanánt „A rózsakirályné megkoszorúzása” volt jelezve. Midőn a függöny felgördült egyelőre még nem láttunk, csak hallottunk. Csendő muzikaszót, pompás magyar nótát, melynek hangjaira kíváncsian előkerült a kis falusi házikóból az össze borult Institúris-Kálmán ur, és az ő fiatal szinpad felesége a magyar typust idealizáló Friebeisz Miklósné urhölgy. Csakha-

mar leballag a kanyargó hegy ösvényen a muzsika által vezetett menet, melynek szép, bokorugró szoknyába öltözött menyecskei és hajadonai között virágos menyegző alatt lépdelt a tizes fekete szemű Andrény Janni k. a. a kit az est rózsakirálynéjává koszorúzt meg a reformatus pappá lett Vannay Jenő ur, és a ki szelid örömmel öleli meg a legtermészetesebb magyar legényt Bonts Gyula dr. szemelyében. A megkoszorúzás jelenete után szíjlej ropogós csárdásba változik a tableaux, míg végre a Rákóczi hangjai mellett ismét eltűnik a hegyek között.

A menet többi alakjait igen érdekes costumekben a következő hölgyek és urak személyesítették:

Br. Bánhidó Antalné, Gróf Breda főhadnagyné, Blau Antalné, Gutsjahn Mihályné, Lukács Gyuláné, Mittelmann Bódogné urnók, Baross Boriska, Baross Mariska, Benedek Erika, Elek Juliska, Halmay Etelka, Halmay Ilona, Hász Hermin, Hász Ilona, Janki Klára, Kórosi Zsófi, Kuncz Ágnes, Kuncz Ilona, Kertay Ilona, Lukács Lenke, Paguba Hortensia, Pohl Etelka, Rónay Dóra, Rónay Emilia, Tagányi Hajnalka, Br. Vasmer Hajnalka, Várárhelyi Lenke, Várárhelyi Margit, Verboz Emilia urhölgyek. Apor Gyula, Baross Ferencz, Bartos Gyula, Buding Károly, Buja Sándor, Dániel Endre, Dóld István, Dr. Farkas Gyula, Friebeisz Miklós, Green Nándor, Gruber Géza, Hász Kálmán, Jakabffy Dező, Krausz Brunó, Kovács Vincze, Dr. Lévy József, Millig József, Millig Mátyás, Miklóssy István Michelaz Gyula, Br. Mandorff Géza, Neiszer Antal, Dr. Oláh Elemér, Pálmai György, Paizs Gábor, Ifj. Rónay János, Sebestyén Emil, Sármezei Endre, Sehartner Sándor, Spilka Antal, Széchy Ákos, Dr. Takácsy Sándor, Urhegyi Lajos, Vuja György urak.

E tableaux-t is zajosan megtapsolták s a közönség alig tudott megválni a káprázatos látványtól.

Az est hatása általánosan elragadóan mondható és előrelátható, hogy a mint ma este is Aradváros intelligentiájának színe java töltötte meg a színházat úgy meg fog a ház telni második és harmadik előadásra is, ha lehet mondanunk még jobban, mert a mit a város keresztiegylet műkedvelői est estéken producálnak az felül mul minden varakozást.

Spadassin & Mercutio.

KÖZGAZDASÁG.

Szösszűlet.

(Márczius 22.)

(B.) Készáru nagyban 25.50—25.75, kiesenyen 26.25 hordó nélkül, per 100 liter %.

Budapesti gabnatózsda.

(Márczius 22.)

Tartózkodó kivitel, jó vételkedv, 13000 mm. forgalom, szállár árakkal. Tavaszi buza 9.05—9.07, őszi buza 8.39—8.40, tengeri 6.06—6.07, őszi buza 6.28—6.30, káposztarepce 11.25—11.37.

Játékonyczélú előadás.

Arad városi színház.

Folyó szám 170.

31-dik bérletűzet.

Szerda, 1887. márcziushó 23-án:

Műsor. Első szakasz:

A festő műterme.

(Rendező: Krecsanyi Ignác.)

Romeo, Julia és a remete: Lusztig Janka urhölgy, Spilka Antal és Millig József ur. Megfogva (roccoco kép): Lamberger Lajosné urnó, dr. Takácsy Sándor ur, és Krecsanyi Veronka. A mézes hetek: Virágh Lajosné urnó, dr. Oláh Elemér ur. Stuart Mária a festő-ecset alatt: Ifj. Kristóry Jánosné urnó.

Tavas: Hauptvogel Lujza urhölgy. Czigány leány: Körer Mártha urhölgy. A kis szobacziós: Baros Boriska urhölgy. Virágjóslat: Tagányi Hajnalka urhölgy. Aranyfőkötő: Mittelmann Bódogné urnó. Cserkesznő: Agoston örnagyné urnó. Előnyös caere: Slepniczka Emánuel ur. A sista: dr. Kadebó János ur. Posta:) márvány Lukácsy Sarolta urhölgy. Távirád:) szobor Lukácsy Lenke urhölgy. Márvány mellszobrok: Rozenthal Irén és Várárhelyi Margit urhölgyek.

Ezt követi: „A hősök lelke” Loonhardtól. „Vadász dal” Asthoifól. Eneki az aradi dalkör.

Második szakasz:

A pezsgőző társaság.

(Roccoco.)

(Rendező: Krecsanyi Ignác.)

Andrányi Gusztávné urnó, Görbitz alezredesné urnó, Halavanya századosné grófné, Jakabffy Lajosné urnó, Oncu Miklósné urnó, Sonnenfeld Károlyné urnó, Gruber Mariska urhölgy, Inkey Vilma urhölgy, dr. Bonts Gyula ur, Green Nándor ur, Gruber Géza ur, Gyórfy Dező ur, Kertay Ede ur, báró Mandorff Géza, Spilka Antal ur, Takácsy Sándor ur.

Tovább: Faustból (Gounodtól): Borda (Borgia Lucreziából): éneki Kosztolányi Imréné urnó.

Harmadik szakasz:

A HÁZI KERESZT.

Vígjáték 1 felvonásban, írta: Melleville. Fracziából fordította: Veszély Odón. (Rendező: Krecsanyi Ignác.)

Személyek:

A rózsakirálynő megkoszorúzása.

Jelenet a magyar népletből. (Rendező: Krecsanyi Ignác.)

Kezdeté 7, vége 9^{1/2} órakor.

Felölös szerkesztő és kiadó:

HINDY ÁRPÁD.

PROBST KÁROLY és TÁRSAI ARAD.

Mély tisztelettel jelentjük a nagyérdemű közönségnek összes **ujdonságaink megérkeztét**, rendkívül nagy választék kitűnő bel- és külföldi

DIVATKELMEKBEN

igen jutányos árakban.

Confectio raktárunk dusan van ellátva a legújabb szabásu jaquetek, mantlettek és hosszú köpenyekben.

Férfi-ujdonságokat különleges izlésben hozattunk.

Menyasszonyi kelengyék kiállításához egész új minták érkeztek, erre vonatkozó rendeléseket a legdusabb kivitelben 14 nap alatt teljesíthetünk kitűnő munkaerők közreműködésével.

Legjobb minőségű vászon- és asztalneműek

gyári raktárunk Oberleithner és fiaitól M.-Schönbergben, új szállítás és dus választékkal lett minden irányban ellátva, ugyisze valódi Schroll Benedek és fiai kitűnő chiffonjal gyári áron árusítatnak.

Női szabóságunk, mely egy **legelső rendű bécsi szabász** vezetése alatt áll, azon kellemes biztosítékot nyújt nekünk, hogy igen becses megrendelések öltözékekre és felöltőkre kitűnő szabás és új divat szerint sikerülten lesznek készítve.

Nagyrabecsült pártfogást kérve ajánljuk magunkat

mély tisztelettel:

Minták és tervezetek kívánatra szolgáltatnak.

Probst Károly és Társai.

Kitűnő női szabóság és Confectio.

Földes Kelemen

gyógyszertára a „megváltóhoz“

Aradon, Deák Ferencz- és fürdő-utca sarkán.

Bel- és külföldi névezetesebb gyógyszerek alábbi árjegyzékét ajánlja a t. cz. közönségnek szíves figyelmébe.

Rizs-porok és haj-porok.

Avarffy Gézáól Pálmai-féle fehér és rózsá 1 frt, kisebb doboz 60 kr és gyöngy fogpor 70 kr.
Herbert-féle fehér és rózsá egy doboz 90 kr.
Párisi hölgypor 50 kr.
Velutin rizspor fehér és rózsaszínben egy doboz 1 frt. 50.
Angol Hajfestő szer, mi eddig a legkitűnőbbnek bizonyult.
(Haar ressourceur) egy üveggel 4 frt 50 kr.

Arckenyőcs-pomád, vizek és balzsamok.

Dr. Spitzer-féle arck-kenőcs, szeptó, májfoltok és minden bőrküteg ellen. 35 és 70 kr.
" " " Kleopátra-tej, mosdó viz 1 frt
" " " Seral arck-kenőcs 80 kr. és 1 frt.
Dr. Lengyel-féle Myrfa balzsam, Birken-balzsam 1 frt 50 kr.
Vaselin arck-kenőcs a bőrnek báronyszerű finomságot ad.
Vaselin haj-pomád, hajnöveztető és erősítő.
Bohus-féle kitűnő bajusz-pedró jól ragad s a bajuszt nem töri 35 kr.
Bathányi-féle bajusz-pedró 20 és 35 kr.
Butemart-féle fog-szappan, 35 kr.
Burhardt-féle növény-szappan, 42 kr.
Blancard-féle vaslabdacok 1 frt 25, 2 frt 50 kr.
Egri-viz, egy üveg 18 és 50 kr.
Elet-balzsam, Rózsá-féle üveg 50 kr. és 1 frt.
Fogvédő, gummiból dr. Weisz Armin-tól fogpor vagy pasta egy családnak 1 frt 20 és 1 doboz 35 kr.
Fogpásztá dr. Pfeffermantól — egy téglya 1 frt 26 kr.
Salcil fog-por, Seatal — doboz 60 kr.
Budics féle fogpor, 60 kr.
Carmen fog-cseppek, üveg 30 kr.
Mindennemű fogfájásknál a leggyorsabb s legkitűnőbb hatású szer.

Gyógy-aszu-borok, valódi ménesi 1878-ik évi literes üvegekben 3 frt. 1/2 literes 1 frt 60 kr. 1/4 liter 1 frt 30 kr. különösen ajánlható vérszegény lábadózó betegeknek.
Ménesi vörös-bor, 1882. évi 1 liter 1 frt, 1/2 literes üvegekben 50 kr.

Glicerín-krém, Kiehlhuser-féle egy üveg 1 frt, az arcbőr tisztán tartását eszközi.
Glicerín-Crém, illatos arcbőr és kézkenőcs kitűnő finomságu egy üveggel 40 kr.
Gastrophon G. Fürst-től keserű gyomorsepp 70 kr.

Giliszta-csokoládé, Kröcher-féle 20 kr.
Saját készítmény 15 kr.
Giliszta-csókák csukorkab 3 kr.

Illatszerek, parfümök, illatos fűvek és balzsamok.

Köhögés, rekedtség, hurut és asztma ellen csukorkák, Egger-féle mell- és szóda, maláta 25, 30, 10.

Külhoni Tamur indien Grillon gyermekeknek kellemes hajtó csukorkák, egy doboz 1 frt 50 kr. egy drb. 15 kr.

Brand Richardt-féle sveiczi labdacok 70 kr.
Máriaczelli cseppek 35 kr.
Carlebadai sók üvegekben 1 frt, 2 frt 30 kr.
Erzsébet labdacok egy doboz 15 kr.
Dr. Gölis ét-pora skatula 85 kr.
Canabis kender kivonat szivarka 80 kr. asztma és köhögés ellen.

Mager-féle csukamáj-olaj 1 frt, tüdő és mell-bajknál.

Möller-féle csukamáj-olaj 1 frt.
Maria Farina Ean de Cologne valódi kitűnő illatszér 60 kr., 1 frt.
Matico Capsulák 2 frt.
Matico Injektio 1 frt, 2 frt.
Migraine Stifte (mentol) 50 kr.
Malz-Bonbon valódi csomag 10 kr.
Dr. Misera hideglelés elleni cseppek 80 kr.

Rosenblüh H. és Társa Aradon.

A n. é. közönség szíves figyelmébe
ajánljuk a közeledő tavaszi időnyre érkezendő legújabb kül- és belföldi

divat-kelméink

hozzá illő különféle fűszekkel, továbbá

nagyszerű raktár

különleges napernyőkben.

Bzeken kívül a legjobb hírnevűek örvendő vásongyárosok

Siegl János és Társa creasz. házi vászon, rumburgi, stb. gyártmányai.

SCHROLL BENEDEK és FIA chiffongyártmányai.

nemkülönben

erdélyi gyártmányu damast és jaquard

asztalkendők és abroszok.

Rosenblüh H. és Társa Aradon.

CACAO és CHOCOLADE

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE

melyek az első bécsi konyhaművészeti kiállításán a legmagasabb díjjal, a kitchetési oklevéllel lettek megjutalmazva, csak hatóságilag beiktatott védjegyük és cégük alatt valódiak. Kapható minden hírneves kereskedő urnál és csemegekereskedőnél. **Aradon**

ELIAS ARMIN urnál.

Vidékpre postai utánvétellel küldetnek szét **Victor Schmidt & Söhne.**

cs. kir. orsz. enged. gyárosok.
Gyár és központi szétküldési hely: **Bécs.**
V. Allee-gasse, Nr. 48. (a déli vasut mellett.)

Arad-hegyaljai borok.

Több évekből való saját termései, különféle fajú tisztán kezelt boraim. **Deák Ferencz-utca 10. sz. házban lévő pinczében** úgy 10—15 literes hordócskákban, mint literes palackokban, következő áron kaphatók:

Asztali finom fehér ó-borok, literje 18, 22, 26, 30 kr.

Cabinet vörös kadarka ó-borok, literje 45, 60 kr.

Páratlan minőségű asszúbor (vörös), literes üvegenként **2 frt 60 kr.**

A fogyasztási-adó fizetése általam eszközöltetik s az beszámítás alá nem jő.

Tiszta jó borok kiszolgáltatásáról felelősséget vállal

Avarffy Géza,

termelő szőlőbirtokos.

Asszú-boraim palackokban, valamint poharanként **Lux Hugó** ur ezukrászatában a színházzal szemben is kaphatók.

Szőlőbirtokosok

becses figyelmébe.

Legjobb minőségű

solymosi 7' hosszú

szőlőkarót

minden állomáshoz, úgy minden kólnához legelősebb áron szállít

Mairovitz Mór

fakereskedő M. Radnán.

213

4591—1887.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Arad szab. kir. város 1886. évre vonatkozó zárszámadásos vagyion leltára, a város cselekvő és szenvedő vagyoni állásáról készített kimutatás, az anyag-számadási kivonat, f. évi márcziushó 22-től 15 napig a tanácssteremben közszemlére kitéve van, szabadságában állván azokat minden adózó polgárnak megtekinteni és észrevételeit f. évi április 13-án tartandó városi közgyűlést megelőzőleg 5 nappal a tanácshoz beterjesztetni. Aradon, 1887. márcziushó 19-én.

A városi tanács.